

ГОДИШЕН ДОКЛАД

ЗА НАБЛЮДЕНИЕ НА
ГРАНИЦИТЕ

БЪЛГАРИЯ 2021

---

25 МАЙ 2022

НАЦИОНАЛНА РАМКА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ НА ГРАНИЦАТА

Меморандум за разбирателство

Тристранният меморандум за разбирателство (ТМР) относно условията за сътрудничество и координация в подкрепа на достъпа до територията и процедурата за предоставяне на закрила бе подписан на 14 април 2010 г. от ВКБООН, БХК и ГДГП към МВР. Меморандумът определя механизмите за координация и сътрудничество за наблюдение и подкрепа на лицата, които търсят достъп до територията, и процедурите за предоставяне на международна закрила в Република България.

Тристранна работна група

Тристранната работна група (ТРГ), съставена от представители на ВКБООН, БХК и ГДГП, е създадена, за да контролира изпълнението на Меморандума и да изготвя анализ на докладите за наблюдение на границите, като отчита основната отговорност на държавата за осигуряване на достъп на лицата, нуждаещи се от международна закрила, до територията и процедурата за предоставяне на закрила в съответствие със задълженията ѝ по силата на международното бежанско право. ТРГ провежда най-малко три редовни срещи годишно.

Този доклад е изготвен в съответствие с чл.4.2, раздел IV от Вътрешния правилник на ТРГ.

Правила за наблюдение

Съгласно ТМР страните по него имат достъп до всяка национална сухоземна или въздушна граница и/или място за 24-часово задържане, в това число транзитните зали на международните летища, без ограничение в броя на посещенията за наблюдение. На наблюдателите се предоставя достъп без предварително разрешение или условия относно час на провеждане, честота, времетраене или обстоятелства, свързани с конкретното задържано лице/а (чл.15 от МЗР). ВКБООН и БХК осъществяват дейностите си по наблюдение на границите съгласно ТМР и установените пропуски са обсъждани в рамките на срещите на ТРГ.

През 2021 г. БХК проведе 546 посещения за наблюдение на българо-турската граница.

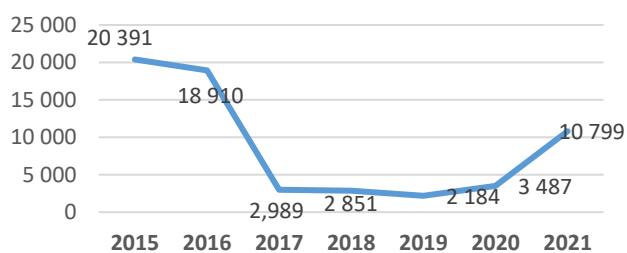
ДОСТЪП ДО ТЕРИТОРИЯТА В КОНТЕКСТА НА СМЕСЕНИТЕ МИГРАЦИОННИ ПОТОЦИ

Общ контекст

През 2021 г. има още по-значително увеличение на миграционния натиск.

МВР съобщава за 10 799 новопристигнали граждани на трети страни, повечето от които от Близкия Изток. Статистическите данни показват увеличение с 210% в сравнение с 2020г., когато през границите на България са влезли незаконно 3 487 бежанци и мигранти.

Новопристигнали граждани на трети страни

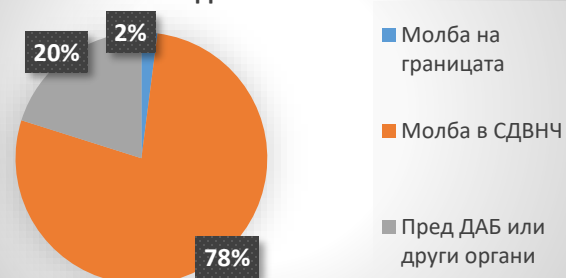
Новопристигнали по места на задържане

От общо 10 799 граждани на трети страни, задържани от различни полицейски органи, 13% или 1386 души са задържани на границата на вход, 10% или 1097 души – на изход и 77% или 8316 лица – на територията на страната.

От всички 10 799 новопристигнали чужденци 100% са подали молби за закрила, от които 2% или 221 души – на границата и 78% или 8405 лица – в СДВНЧ, а останалите 20% или 2173 души пред ДАБ или други органи.

Молби за закрила по място на подаване

ДОСТЪП ДО ТЕРИТОРИЯТА В КОНТЕКСТА НА СМЕСЕНИТЕ МИГРАЦИОННИ ПОТОЦИ

Ситуацията на вход

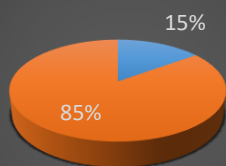
На границата няма въведена система за разграничаване на мигрантите от бежанците, които са с право на достъп до територията.

И през 2021г. продължават преките и косвени съобщения за отблъскване на основната входна граница с Турция. При наблюдението са регистрирани 2613 инцидента на твърдяно отблъскване, засегнали 44 988 души.

ОТБЛЪСКВАНЕ

Достъп до бежанска процедура без задържане

- Директен достъп
- Задържани в депортационен център

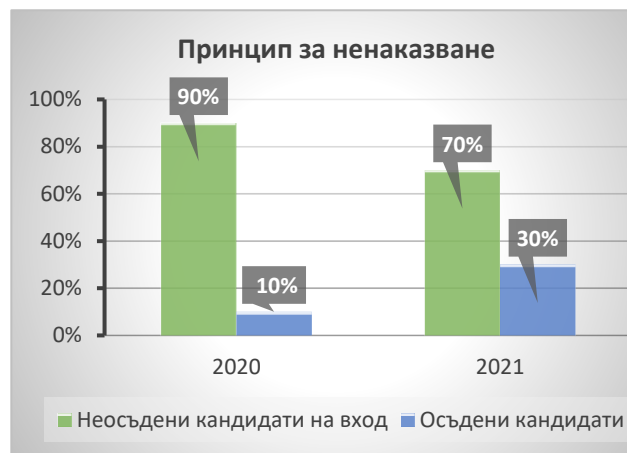
Само 221 души са успели да регистрират молба за закрила пред граничните органи. Общо 2000 души, задържани на границата, от които 53% (1065 лица) на вход, а 48% (935 души) – на изход, директно са прехвърлени и задържани в СДВНЧ.

Само 15% или 34 души от подалите молба на границата са допуснати директно до производство за закрила без задържане. Останалите 85% или 187 души са прехвърлени и задържани в СДВНЧ.

През 2021 г. 15% от бежанците на вход са имали директен достъп до процедура.

ДОСТЪП ДО ТЕРИТОРИЯТА В КОНТЕКСТА НА СМЕСЕНИТЕ МИГРАЦИОННИ ПОТОЦИ

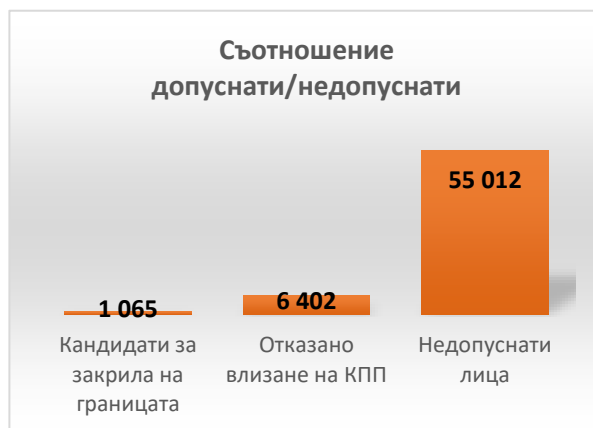
Ситуацията на вход

Общо 30% или 67 от 221 души, подали молби за закрила на границата на вход, са осъдени незаконното си влизане в нарушение на принципа за ненаказване по член 31 от Женевската конвенция.

Това представлява увеличение спрямо 10% осъдени през предходната 2020 г.

МВР съобщава за 55,012 случая на предотвратени опити за влизане по сухоземните граници, от които в 201 случаи чужденците са били задържани от съседните гранични служби. Отделно на ГКПП са издадени 6402 откази за влизане (недопускане) на граждани на трети страни.

Случаите на недопускане на сухоземна граница надвишават шесткратно броя на регистрираните молби за международна закрила и шестдесетократно регистрираните на границата такива молби.

ДОСТЪП ДО ТЕРИТОРИЯТА В КОНТЕКСТА НА СМЕСЕНИТЕ МИГРАЦИОННИ ПОТОЦИ

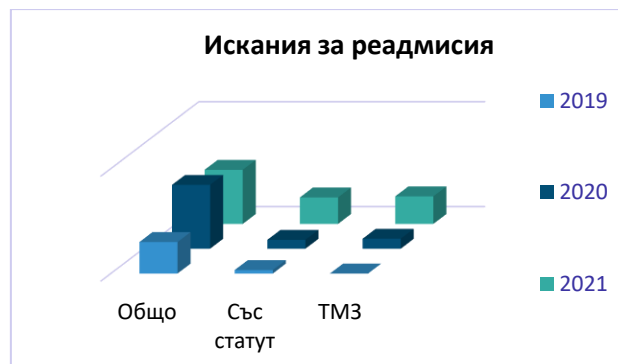
Ситуацията на изход

Най-много лица, търсещи закрила, са установени вътре в територията на страната, което означава, че те безпрепятствено са влезли в България без да бъдат засечени.

От подадените на границата общо 2000 молби за закрила, за пръв път от седем поредни години задържаните на изход при опит да напуснат страната (935 души) са по-малко от задържаните на вход при опит да влязат в страната (1065 души).

През 2021г. са постъпили 1032 искания за обратно приемане (реадмисия) на граждани на трети страни. От тях 49% (506 искания) са за лица с предоставена международна закрила и членове на техните семейства с разрешение за пребиваване в България, а 51% (526 искания) за лица, търсещи закрила.

През 2021г. основният транзит от България към Европа продължи да бъде през Сърбия. Общо 2213 чужденци бяха задържани при опит да напуснат страната през българо-сръбската граница, 317 чужденци на изход към Румъния, 13 на изход към Турция, 8 на изход към Северна Македония и 6 на изход към Гърция.

ЗАКЛЮЧЕНИЯ

През 2021 г. смесените миграционни потоци в България са се увеличили с 210% в сравнение с предходната година. За преимуществената част от гражданите на трети страни, които влизат на територията, България продължава да бъде транзитна страна. Все още няма официални или практически механизми за прилагане на диференциран подход към управлението на границите, за да се допускат до територията и до процедура за предоставяне на международна закрила онези лица, които бягат от военни конфликти или преследване. С малки изключения лицата, търсещи международна закрила, използват незаконни канали за влизане в България.

- 1). Миграционният натиск в България се е увеличил в сравнение с предходната 2020 г., независимо от ограниченията на придвижване, наложени от мерките в резултат на пандемията.
- 2). Спрямо лица, които е можело да се нуждаят от международна закрила, са били упражнени отказ за влизане от Турция в България и потенциално отблъскване на основание незаконно влизане или незаконно присъствие на територията или липса на валидни документи за самоличност.
- 3). Почти всички лица, подали молба за закрила на вход, са били настанени принудително в СДВНЧ, като само 15% са допуснати направо до производство за международна закрила.
- 4). През 2021 г. има влошаване в стандартите на Прокуратурата за спазване на принципа за ненаказване на лица, търсещи международна закрила, на основание незаконно влизане. 30% от подадите молби за закрила *на вход*, са осъдени за незаконно влизане на територията - за сравнение през 2020 г. този процент е бил 10%, докато през 2019 г. - само 0,7%.
- 5). Започналият през август 2021 г. допълнителен мониторинг на производствата по реадмисия, изпълнявани от ГДГП, обхвана общо 122 лица.
- 6). Основният транзитен маршрут от България към Европа продължи да бъде през Сърбия.

ПРЕПОРЪКИ

Въз основа на развитието през 2021 година страните по Тристранния меморандум за разбирателство отправят следните препоръки към съответните държавни органи:

- 1). При прилагането на Националната стратегия в областта на интегрирано управление на границите (2020 - 2025) политиките, които се изпълняват, освен ефективни, следва да са и хуманни и да зачитат основните права, в това число - принципите за забрана на връщането, ненаказване за незаконно влизане и правото да се търси закрила. Спазването на тези основни принципи следва да бъде гарантирано и в условията на пандемия.
- 2). Да се насърчава използването на законните канали за влизане на територията, включително чрез улесняването и прилагането на процедури за събиране на семейството и презаселване като практически механизъм за прилагане на диференциран подход към управлението на границите.
- 3). Правителството следва да предприеме всички необходими мерки за борба с каналджийството и трафика на хора, включително чрез наказателно преследване и осъдителни присъди.
- 4). Отговорните държавни органи следва да гарантират, че на граждани на трети страни, които пристигат на границата, включително в транзитните зони на летищата, и които може да се нуждаят от международна закрила, ще се осигури ефективен достъп до информацията относно начините да подадат молба за международна закрила, включително чрез адекватен превод. ВКБООН и БХК следва да осигурят редовното актуализиране на материалите за международната закрила на съответните езици, както и тяхното разпространение и наличност.
- 5). Отговорните държавни органи следва да гарантират, че лицата, изразили желанието си да подадат молба за закрила, се регистрират като търсещи закрила и се прехвърлят директно в приемателен център на ДАБ, а не се настаняват в депортационни центрове (СДВНЧ).
- 6). Отговорните държавни органи следва да насърчават в тясно взаимодействие с ВКБООН и БХК създаването на трансграничен механизъм за сътрудничество и наблюдение по отношение на българо-турската, българо-гръцката, българо-сръбската и българо-румънската граница.
- 7). Страните следва да си сътрудничат за организирането на поне едно обучение за прокуратурата в граничните райони на българо-турската граница по проблемите на депенализацията за незаконно влизане на търсещи убежище и закрила.